

(GOST)EČE

Manca Gjura Godec
Leon Rus

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo
Smer urbanizem

RURALNO NAČRTOVANJE
ŠKOFJA LOKA

MENTORJI

izr. prof. dr. Alenka Fikfak
asist.: Janez Peter Grom u.d.i.a
asist.: Kristijan Lavtižar mag.inž.urb

AVTORJI

Manca Gjura Godec
Leon Rus

(GOST)EČE

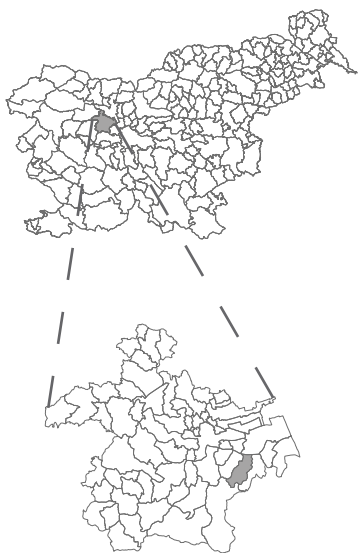
2020/2021

KAZALO VSEBINE

Umeščenost v prostor	4
Zgodovina	5
Kulturna dediščina	6
Relief	8
Morfologija	9
Struktura	10
Dostopnost	11
Dejavnosti	12
Raba	13
Časovna geneza	14
Zaznavna analiza	15
Prerezi	16
Pogledi	17
Tipologija	18
Ograje	22
Materiali	23
Vzorci	24
Sintezna analiza	25
Potencialne ureditve	26
Koncept	27
Referenčni primeri	28
Skica rešitve	31
Urbana oprema	32
Prometna rešitev	33
Tloris	34
Vizualizacija	37
Delavnice	40

UMEŠČENOST V PROSTOR

Gosteče so naselje v občini Škofja Loka. Vas se nahaja v severozahodni Sloveniji. Gre za gručasto vas ki leži na terasi nad desnim bregom reke Sore na južnem koncu Soriškega polja med Suho in Medvodami. V vasi stoji podružnična cerkev sv. Andreja. Vas ima skupno površino 2,10 km², 78 prebivalcev ter gostoto 37 preb./km².

Slika 1. ortofoto [digitalna slika],(2020). Pridobljeno z: <https://www.google.com/maps/place/4220+Goste%C4%8De/@46.1535884,14.3448769,1375m/>

ZGODOVINA

Ime naselja je verjetno nastalo iz osnove 'gost', nekega osebnega imena. Leta 1879 se je v Gostečah št. 14 (stara hišna št. 13) rodil Cvetko Golar, ki se je poleg pesništva in pripovedništva ukvarjal tudi z novinarstvom in dramatiko. Po njem se imenuje Osnovna šola Cvetka Golarja v Škofji Loki, ki je leta 2013 praznovala že 50 obletnico. Golarjeva rojstna hiša, z imenom Pri Golarju je ime dobila po priimku Golar, ki je zapisan že v zgodovinskih virih, franciscejskem katastru iz leta 1826, takrat kot Goller, poleg lastnice Ursule Goller. Hišno ime, ki je med domačini še dandanes poznano, ima torej že vsaj 200-letno tradicijo. Na Rihtarjevi, kajžarski domačiji so po pripovedovanju lastnice prenočevali delavci, ki so urejali skupne naloge oz. vaške investicije in zato se je te hiše prijelo ime Pri Rihtarju.

1	/	/	Per Frénck	Pri Frencku
3	/	/	Per Andrič	Pri Andreju
4	10	Podviss	Per Podviz	Pri Podvizu
5	5	Zhik	Per Čik	Pri Čiku
7	/	/	Per Podlěsnik	Pri Podlesniku
8	7	Messek	Per Měsk	Pri Mesku
10	13	Luschina	Per Lšin	Pri Lušinu
11	11	Godiz	Per Gódc	Pri Godcu
12	12	Gaber	Per Gáber	Pri Gabru
13	14	Beuz	Per Běvc	Pri Běvcu
14	15	Pollenz	Per Pulěnc	Pri Polencu
15	16	Sherouz	Per Žrěvc	Pri Žrovcu
16	/	/	U VII	V VIII
17	/	/	Per Jělc	Pri Jelci
18	17	Laurin	Per Luvin	Pri Lovinu
19	18	Gasper	Per Kúhari	Pri Kuharju
20	19	Micheuz	Per Jeměč	Pri Jemaču
23	/	/	Per Pěp	Pri Pepi
/	1	Gaber	/	/
/	2	Sherouz	/	/
/	3	Luschina	/	/
/	4	Beuz	/	/
/	6	Pollenz	/	/
/	8	Krauss	/	/
/	9	Zhik	/	/
/	20	Podviss	/	/

Imena po hišnih številkah

Slika 2. načrt [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z https://en.wiktionary.org/wiki/navigation_channel.

Slika 3. načrt [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z https://en.wiktionary.org/wiki/navigation_channel.

KULTURNA DEDIŠČINA

Hiša Gosteče 9

Hiša stoji ob križišču poti v severnem delu vasi. Gre za pritlično zidano stanovanjsko hišo z vhodom v srednji osi, kjer je na pravokotnem kamnitem portalu letnica 1869. Nad vhodom je poudarjen zatrep s tremi okni. Streha je simetrična opečna dvokapnica. Njena površina znaša 163,37 m². Stavba datira v 19. stoletje in sicer v leto 1869.

Cerkev sv. Andreja

Na robu vasi, jugovzhodnem delu, ob potoku in robu gozda stoji enoladijska, gotška podružnična cerkev z izstopajočim zvonikom. V ladji je poslikan gotski lesen strop in slabo ohranjene freske. Kasnejša poslikava je v prezbiteriju. Njena površina je 900,65 m². Cerkev datira v 14. stol. in je zavarovana kot spomenik lokalnega pomena.

Slika 4. Ortofoto [digitalna slika]. (2020). Pridobljeno z: <https://www.google.com/maps/place/4220+Goste%C4%8De/@46.1535884,14.3448769,1375m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x477acf35d0690fa3:0xa13b8c6b7cdca80!8m2!3d46.1532837!4d14.3443932>

Cerkev sv. Andreja v Gostečah je podružnična cerkev župnije Sora. Cerkev, zgrajena v času od konca 13. do 15. stoletja, je spomeniško zanimiva zaradi kvalitetne in celovite notranje poslikave s freskami ter zaradi dveh lesenih stropov: kasetiranega predbaročnega iz leta 1699 ter starejšega, romansko-gotskega iz leta 1515, ki je bil pod prejšnjim odkrit ob restavraciji leta 1987; slednji je eden kvalitetnejših gotsko-renesančnih stropov v srednji Evropi. Za Gorenjsko je posebnost tudi postavitve zvonika nad korni del cerkve.

Ko je škofjeloški zemljiški gospod škof Oton II. leta 1215 z nakupom razširil posest freisinških škofov na območje Gosteč, verjetno tam še ni bilo cerkve. Njen najstarejši del, pravokotno ladjo, datirajo strokovnjaki v pozno 13. ali v zgodnje 14. stoletje, kamor jo uvršča tudi osamljeno gotsko okence visoko v južni steni. Cerkev je leta 1334 posvetil generalni vikar oglejskega patriarha, škof Natalis iz Novigrada (Nova Emona) v Istri.

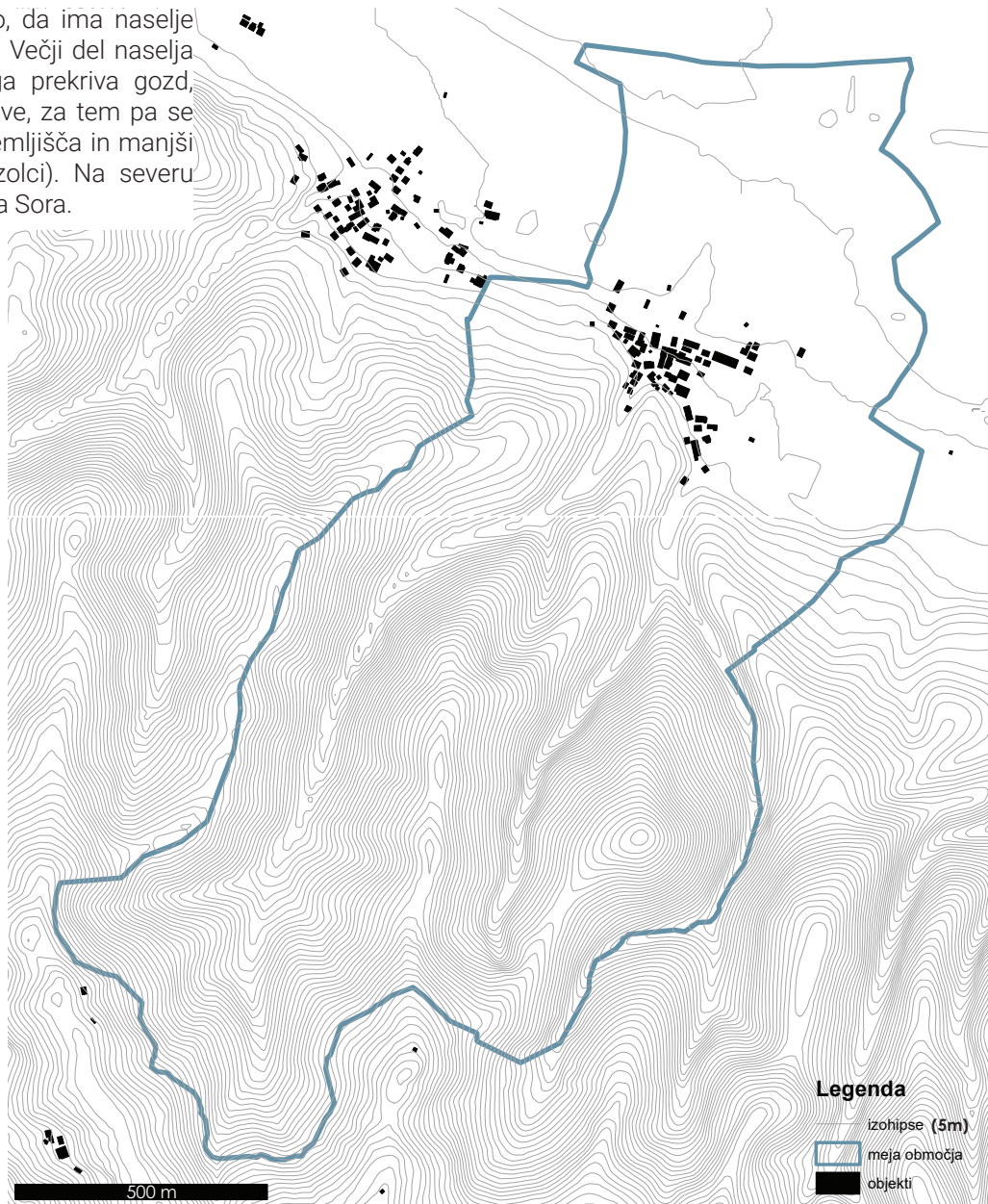
Sedanji, s tremi stranicami pravilnega osmerokotnika zaključeni prezbiterij in sosednji prostor (med dvema slavoločnima stenama s šilastimi odprtini), nad katerim se dviga zvonik, datirajo v sredino ali drugo polovico 15. stoletja. Za ta čas nenavadna postavitve zvonika nad korom je bolj značilnost romanske dobe, tu pa jo pojasnjujejo z bavarskim vplivom. Cerkev ima na zahodu vhodno lopo in na južni strani ob prezbiteriju zakristijo, ki je dostopna iz prostora pod zvonikom.

Na zunanji severni fasadi ladje so vidni ostanki freske z upodobitvijo poklona sv. Treh kraljev in trpečega Kristusa iz druge polovice 14. stoletja in bolje ohranjena velika podoba sv. Krištofa iz 15. stoletja. Poslikana je tudi fasadna stena v lopi, kjer preberemo letnico 1515.

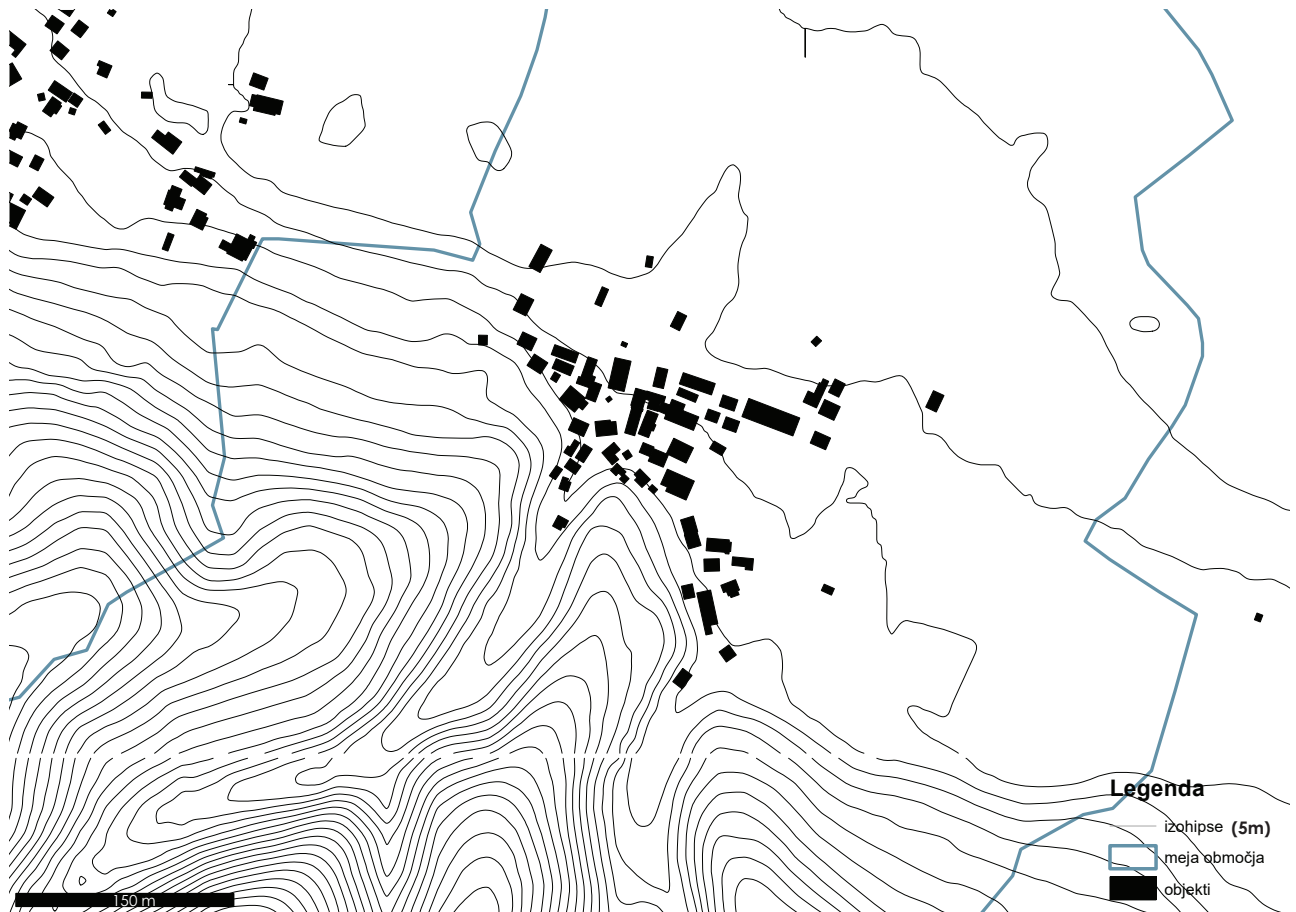
RELIEF | ⌚

Iz prikaza je razvidno, da ima naselje precej razgiban relief. Večji del naselja predstavlja hrib, ki ga prekriva gozd, nato sledi pas zazidave, za tem pa se nahajajo kmetijska zemljišča in manjši kmetijski objekti (kozolci). Na severu skozi naselje teče reka Sora.

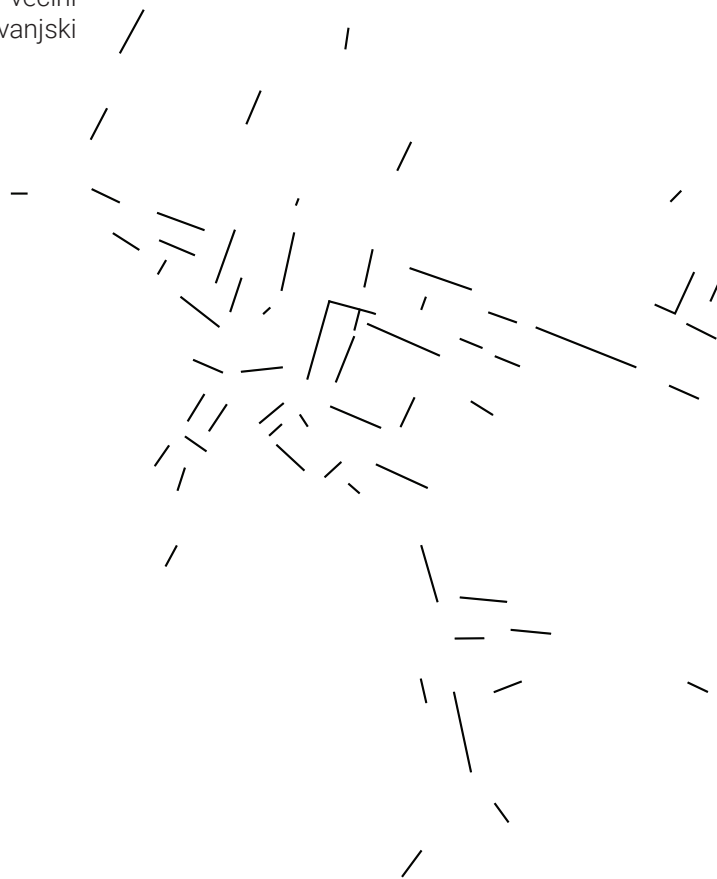
MORFOLOGIJA | ⌚

Iz morfološke analize je razvidno, da se zazidava nahaja tik ob vznožju hriba, kar je posledica optimalne izkoriščenosti kmetijskih površin proti severu (zazidava je umaknjena ob vznožje, zato, da čim več ravnih površin ostane primernih za kmetijstvo). Nekateri objekti so tako tudi delno umeščeni v hrib (pritlična etaža).

STRUKTURA | ⌚

Slemena objektov so po večini vzporedna cestam. Naselje ima štiri krake - dva se raztezata ob glavni prometnici, dva pa v vznožje hriba. Večji objekti so po večini kmetijski objekti, manjši pa stanovanjski ali pa spremljajoči objekti.

150 m

Legenda

— smer zazidave

DOSTOPNOST | ⌚

Gosteče na vzhodu mejijo na naselje Draga, do katerega z osebnim vozilom pridemo v dveh minutah, peš pa v petnajstih minutah. Na zahodu Gosteče mejijo na naselje Pungert, do katerega lahko z osebnim vozilom pridemo v minuti, peš pa v devetih minutah.

Do naselja Škofja Loka z osebnim vozilom pridemo v sedmih minutah, do Medvod v petnajstih in do Ljubljane v tridesetih minutah. Vse ceste v naselju se imenujejo Gosteče.

DEJAVNOSTI | ⌚

Večina objektov v naselju so stanovanjske hiše, domačije in kmetijski objekti. Ob teh objektih se pogosto nahajajo tudi manjši spremljajoči objekti (lope, shrambe...) Na območju se nahajata tudi dva objekta s storitvenimi dejavnostmi - avtomobilska in gostinska dejavnost. V naselju sta tudi gasilski dom in cerkev.

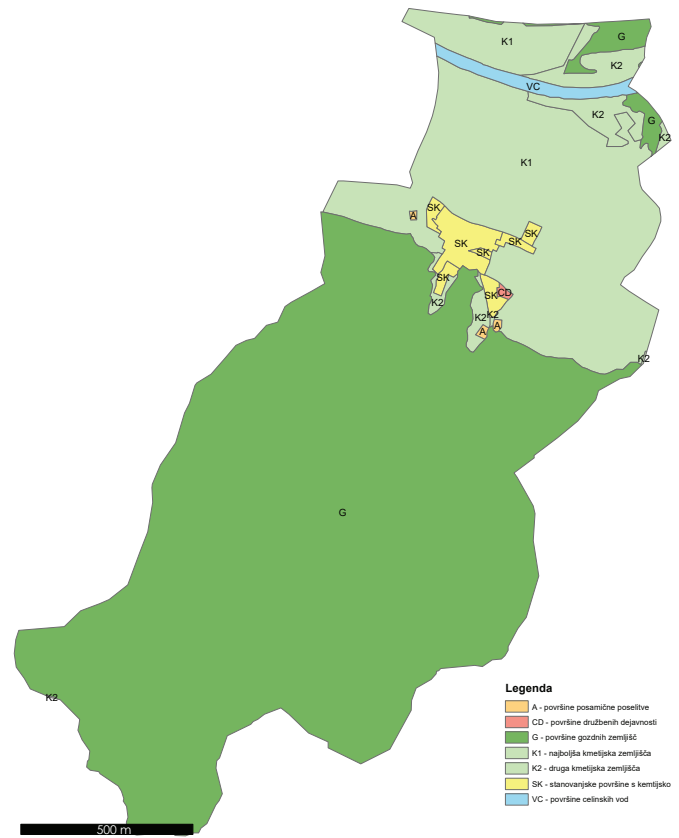
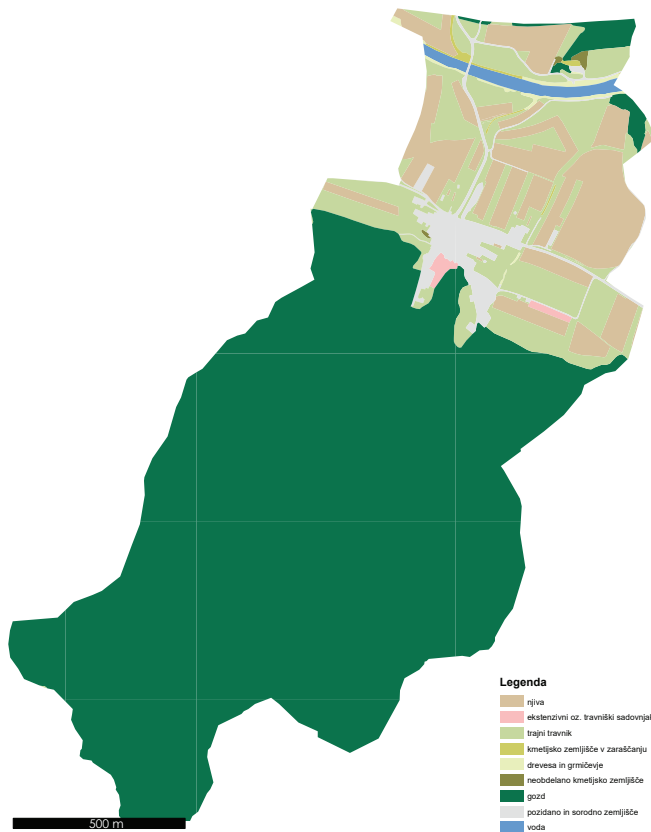
150 m

Legenda

- Stanovanjski objekti
- Objekti s storitvenimi dejavnostmi
- Gasilski dom
- Kmetijski objekti
- Spremljajoči objekti
- Cerkev

DEJANSKA IN NAMENSKA RABA | ⌚

Raba tal in namenska raba sovpadata. Na prikazu rabe tal lahko razberemo bolj natančno delitev kmetijskih zemljišč na njive, trajni travnik in ekstenzivni oz. travniški sadovnjak.

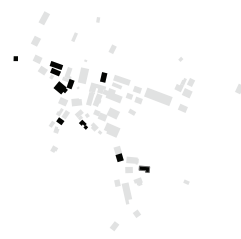

ČASOVNA GENEZA | ⌚

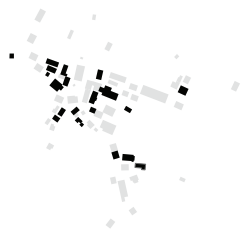
Najstarejši objekt na območju je cerkev Sv. Andreja. Njen najstarejši del datira v 13. stoletje ali v zgodnje 14. stoletje. Prvi stanovanjski in kmetijski objekti so se pojavili med leti 1800 in 1850. Med leti 1850 in 1900 se je na območju zgradilo še sedem objektov. V naslednjih petdesetih letih je bilo dodanih še nekaj objektov. Med leti 1950 in 2000 je bilo zgrajenih največ objektov, med leti 2000 in 2016 pa je bilo dodanih še deset objektov.

Do leta 1850

Do leta 1900

Do leta 1950

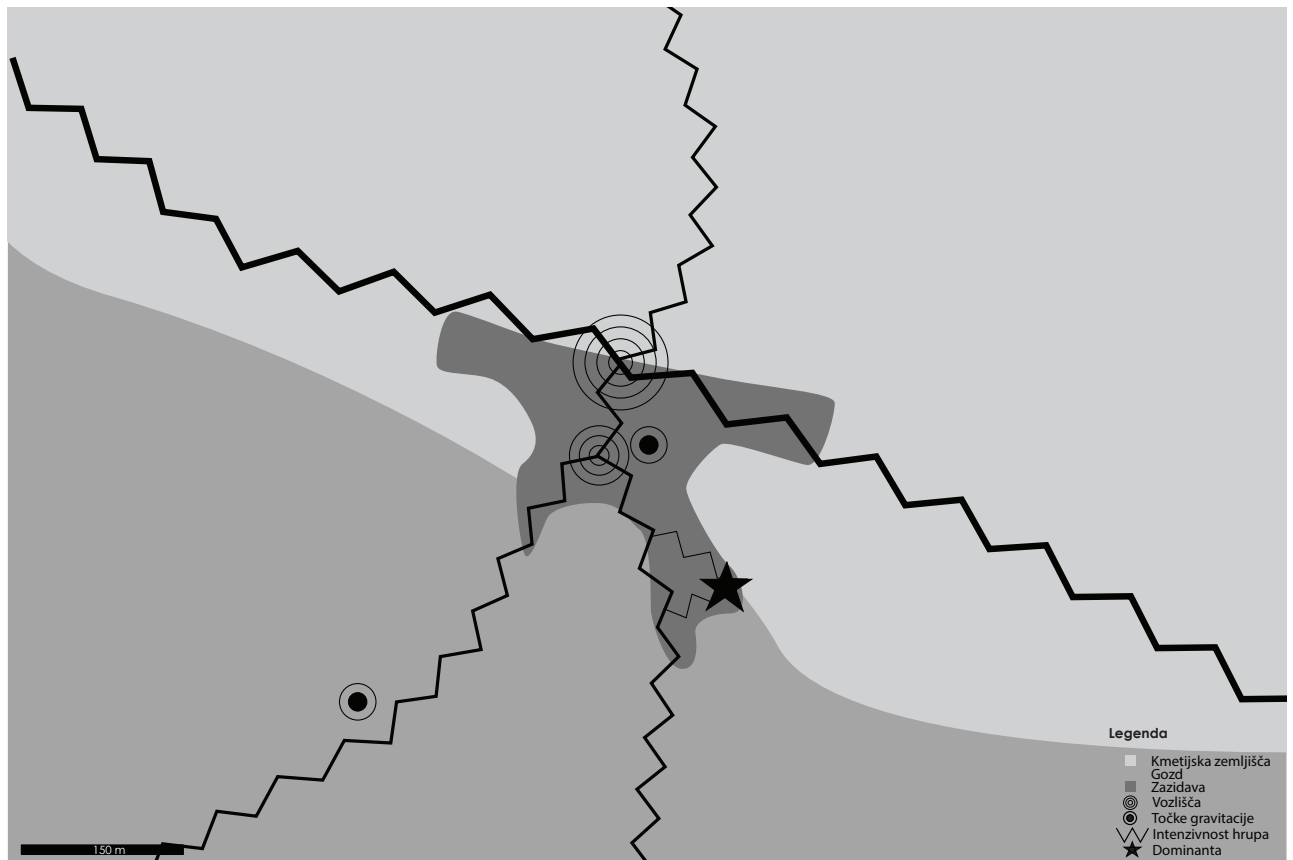
Do leta 2000

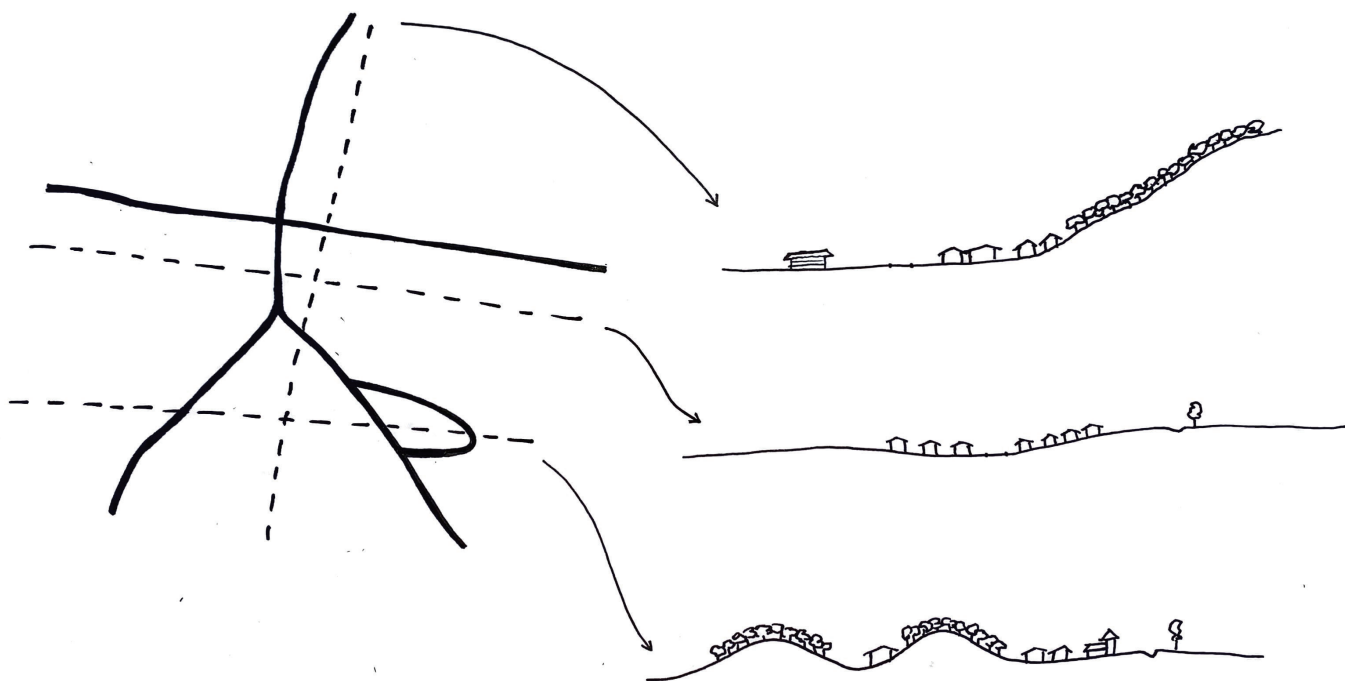
Do leta 2016

ZAZNAVNA ANALIZA | ⌚

Količina hrupa sovpada s hierarhijo prometnic. Vozlišča se nahajajo na glavnih križiščih, točki gravitacije pa sta storitveni dejavnosti. Dominanta v prostoru je cerkev Sv. Andreja. Najtemnejši odtенок predstavlja območje, ki je pozidano. Srednji odtенок predstavlja območje gozda, najsvetlejši pa območje kmetijskih površin. S točko gravitacije so označene storitvene dejavnosti, ki jih uporabljajo prebivalci (lokal in avtohiša).

PREREZI

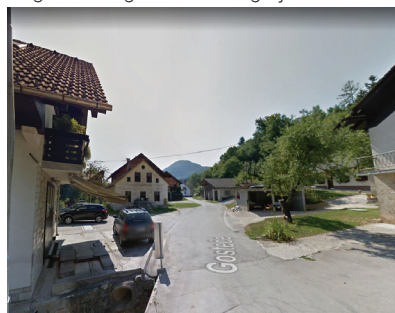
POGLEDI

Prikaz pogledov v naselju

Slika 5. ortofoto [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: <https://www.google.com/maps/place/4220+Goste+%C4%8De/@46.1535884,14.3448769,1375m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x477acf35d0690fa3:0xa13b8c6b7cdca80!8m2!3d46.1532837!4d14.3443932>

Pogled 1: Pogled na Polhograjske Dolomite

Slika 6. Ulični pogled [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: <https://www.google.com/maps/place/>

Pogled 2: Pogled na Grintovec

Slika 7. Ulični pogled [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: <https://www.google.com/maps/place/>

Pogled 3: Pogled na cerkev sv. Andreja

Slika 8. Ulični pogled [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: <https://www.google.com/maps/place/>

Pogled 4: Pogled na Šmarno goro

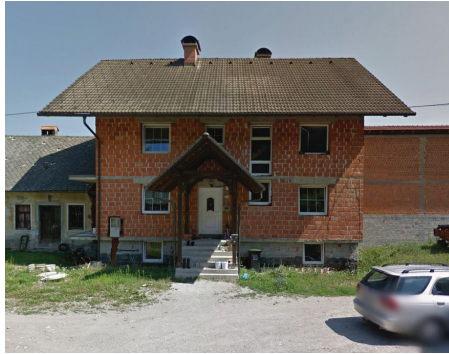

Slika 9. Ulični pogled [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: <https://www.google.com/maps/place/>

TIPOLOGIJA | DOMAČIJE

TIPOLOGIJA | ENOSTANOVANJSKE PROSTOSTOJEČE STAVBE

TIPOLOGIJA | KMETIJSKE STAVBE

TIPOLOGIJA | POSEBNI OBJEKTI

Poslovna stavba

Gasilski dom

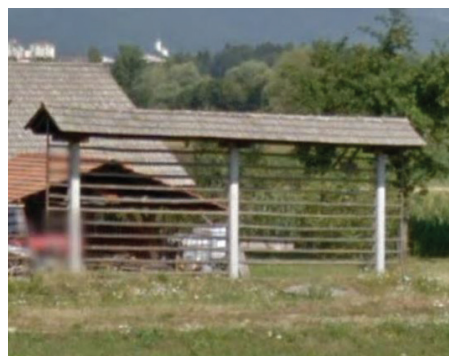
Avtobusna postaja

Cerkev Sv. Andreja

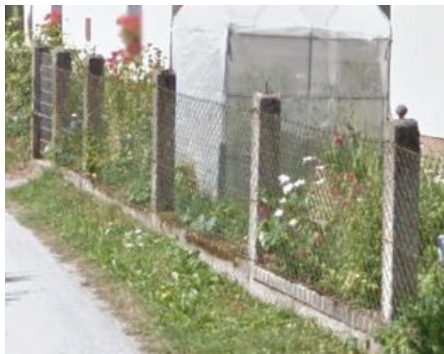
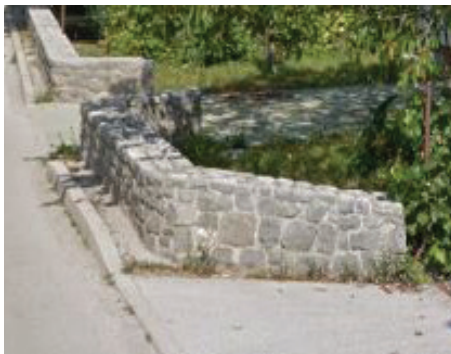

Kozolec

Kozolec

OGRAJE

MATERIALI

Opeka je kvader oziroma enota zgetene gline, peska, vode in drugih primesi (apno, cement) ter se uporablja za zidane konstrukcije. Lahke opeke so narejene iz ekspaniranega glinenega agregata. Žgane opeke so najštevilnejših tipov in oblik ter številnih vzorcev in so lahko spojene z različnimi vrstami malte, ki omogočajo trajnost strukture. Žgana opeka sodi med najtrajnejše in najmočnejše gradbene materiale in je bila v uporabi že okoli leta 5000 pred našim štetjem. Na zraku sušena opeka ima še daljšo zgodovino od žgane opeke in se pri njeni sestavi kot mehansko vezivo uporablja dodatna sestavina, kot je na primer slama. Glede na izdelavo ločimo tri osnovne vrste opek: nežgana, žgana in kemično obdelana opeka.

Žgana opeka je žgana v peči, kar jo naredi odpornejšo. Po končanem žganju je potreben še poseben postopek solne impregnacije, s katero se doseže neprepustnost in lepši zunanji videz. Moderna, žgana glinena opeka se izdeluje po enem od treh postopkov - mehko blato, suho stiskanje ali ekstrudiranje.

Običajno opeka vsebuje naslednje sestavine:

Kremen – 50% - 60% po teži

Glinica – 20% - 30% po teži

Apnenec – 2 - 5% po teži

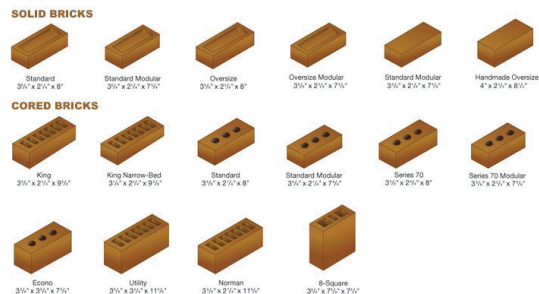
Železov oksid – $\leq 7\%$ po teži

Magnezij – manj kot 1% po teži

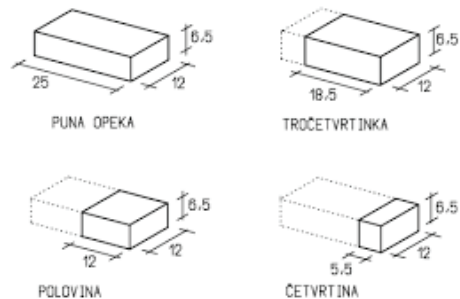
Sadra in drugo

Polna opeka se izdeluje iz gline, s strojnim ali ročnim oblikovanjem in z žganjem v posebnih pečeh. Tehnične zahteve so naslednje:

- Pravilna oblika, pravilni robovi in ravne stranice. Dimenzije so 250x120x65 mm. Površina je lahko gladka ali razbrazdana (globina brazde max. 5 mm.)
- Razpoke v smeri debeline so dopustne, a ne smejo biti ena nasproti druge,
- Marka polne opeke je 7,5; 10; 15 in 20 (vsaj 0,1 Mpa),
- Delež vpijanja vode mora biti v povprečju min 6%.
- Odporna mora biti proti zmrzovanju.
- Ne sme vsebovati več kot 2% vodotopnih soli.
- Ne sme vsebovati prostega živega apna v količini in velikosti, ki bi škodljivo vplivala na trajnost opeke oziroma povzročila razpadanje ali poškodbe.

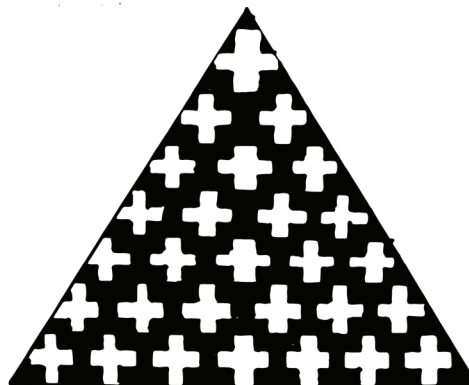
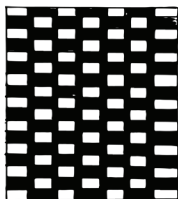
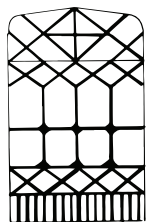
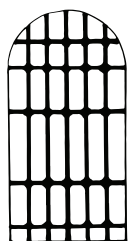
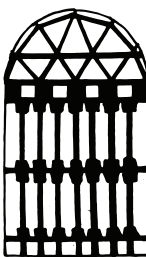
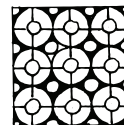
Slika 10. Vrste opek [digitalna slika]. (2020). Pridobljeno z: <https://abotbuilding.com/services/brick/>

Slika 11. Ćurić, Zidovi od opeke

VZORCI

Značilne opečne mreže za prezračevanje različnih oblik na gospodarskih poslopih in domačijah najdenih v naselju.

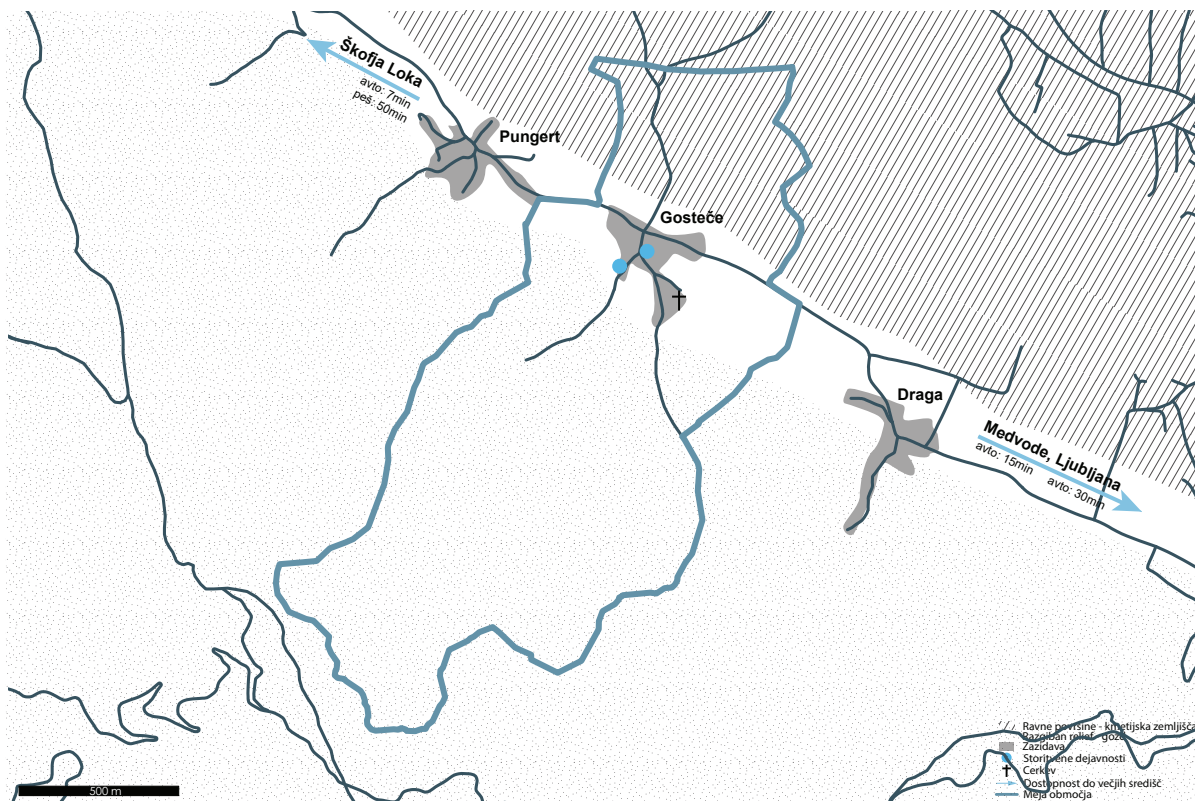
SINTEZNA ANALIZA

Gosteče je naselje v občini Škofja Loka ki leži med naseljema Pungert in Draga. Naselje ima precej razgiban relief. Večji del naselja predstavlja hrib, ki ga prekriva gozd. Tik ob vznožju se nahaja pozidan del območja, za tem pa kmetijska zemljišča in manjši kmetijski objekti. Zazidava je gručasta in umaknjena ob vznožje, zato da čim več ravnih površin ostane primernih za kmetijstvo.

Skozi naselje poteka prometnica, ki povezuje Medvode in Škofjo Loko. Do naselja Škofja loka z osebnim vozilom

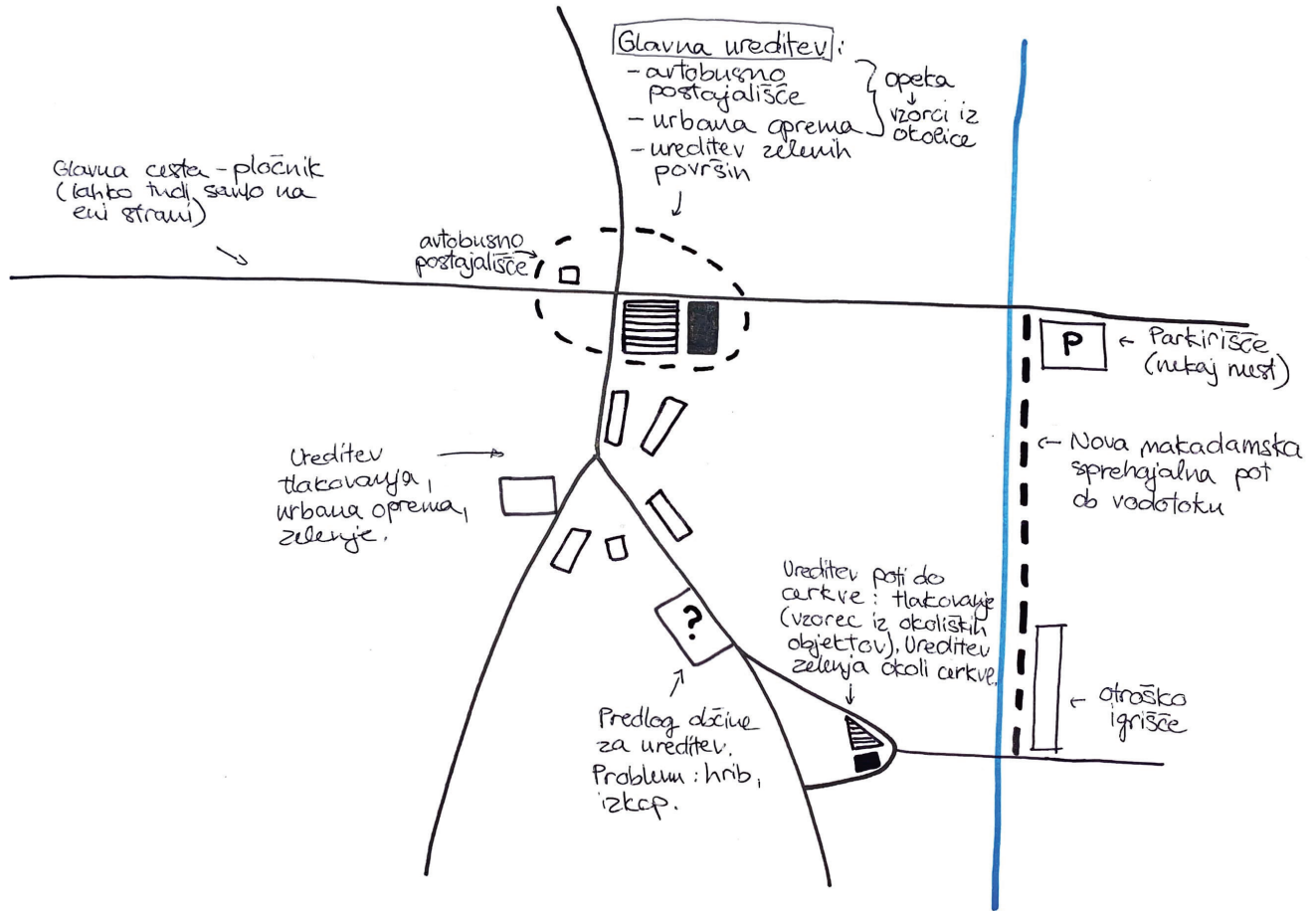
potrebujemo 7 minut, do Medvod 15 minut in do Ljubljane 30 minut. Do sosednjih naselij je približno 10 minuten sprehod.

V naselju se nahaja Cerkev sv. Andreja (podružnična cerkev župnije Sora). Cerkev je bila zgrajena v času od konca 13. do 15. stoletja in je zavarovana kot spomenik lokalnega pomena. V naselju se nahajata tudi dve storitveni dejavnosti: trgovina z avtomobili in gostinska dejavnost.

KONCEPT

REFERENČNI PRIMERI | OTROŠKA IGRALA | TLAK

Referenčne primere otroških igral sva izbrala zaradi njihove enostavnosti in prilagodljivosti v prostoru ter možnost izvedbe podobnih struktur, tudi iz drugih materialov. Prikazujejo zeleno tlakovanje in možnosti ustvarjanja različnih vzorcev.

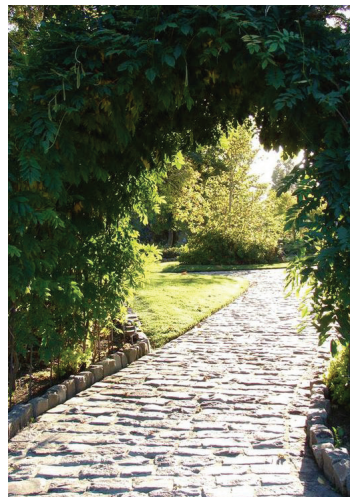
Slika 13: A Stepping and Balancing Obstacle in a Playground Area, Photo credits: David Seaford

Slika 14: Kingsway College playground, Photo credits: Bienenstock Natural Playgrounds

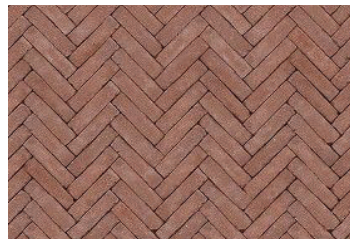
Slika 15: Ureditev poti, Tzoumerka, Grčija

Slika 16: Cobblestone Garden Path, Bristol

Slika 17: BRIKMAKERS, Herringbone Paving

Slika 18: SketchUp textures: Cotto paving herringbone

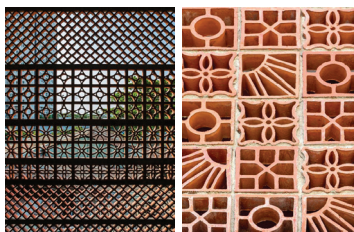
REFERENČNI PRIMERI | VZORCI

Referenčne primere Apartment in Binh Thanh, Cobogós (Mineração Caieiras), Experimental Brick Pavilion ter Health Education Centre sva izbrala zaradi zanimivih vzorcev in svetlobe, ki jo te vzorci ustvarjajo.

Podoben način zlaganja opek sva kasneje uporabila pri izdelavi avtobusnega postajališča.

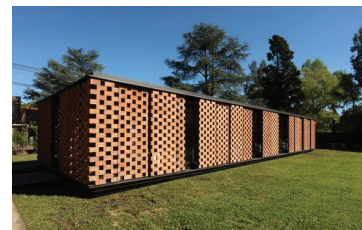
Projekte Arts Centre in Home-Office Pods AAND Sayana sva izbrala kot referenčne primere za urbano opremo (klopi), saj predstavljajo možnost raznolikega razvrščanja opek v zanimive oblike, ki so hkrati lahko uporabljene kot prostor za počitek in igro.

Delavnico From Digital to Built sva kot referenčni primer vzela zaradi inovativnih oblik urbane opreme in zaradi ideje o skupnem izdelovanju opreme, ki omogoča povezovanje skupnosti in uporabnikov.

Slika 19: Apartment in Binh Thanh / Sanuki Daisuke architects

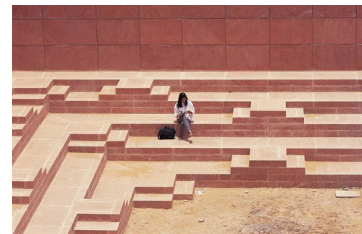
Slika 20: Cobogós (Mineração Caieiras), Martins Arquitetura

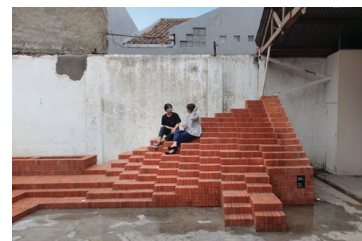
Slika 21: Experimental Brick Pavilion / Estudio Botteri-Connell

Slika 23: Health Education Centre / Ross Langdon + Localworks

Slika 22: Charles Correa: Arts Centre

Slika 24: Home-Office Pods AAND Sayana / Aaksen Responsible Architecture

Slika 25: From Digital to Built: Six Experiments With Brick

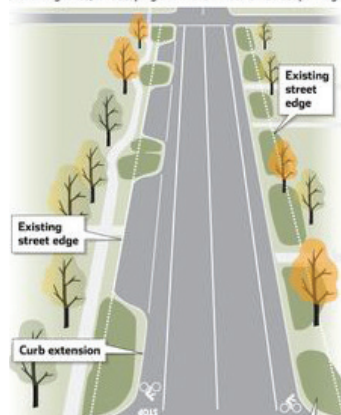
Slika 26: From Digital to Built: Six Experiments With Brick

REFERENČNI PRIMERI | PROMET

V Gostečah križišče ob glavni cesti nudi edini dostop v notranjost naselja. Ob njem se trenutno nahaja eno avtobusno postajališče. Zaradi varnosti in umiritve prometa se lahko križišče dvigne na nivo pešca, zoži, doda kolesarsko stezo ter tlakuje talne označbe cestišča in prehoda za pešce. Z vsemi ukrepi, ki zadevajo tako fizične kot vizualne učinke, bi vplivali na zmanjšanje hitrosti voznikov.

Narrower, but better

A growing number of cities, and the state, are adopting policies changing the way streets are designed. Often the Complete Streets policies mean narrower lanes to slow traffic, plus walking and biking lanes, landscaping and more limited on-street parking.

Slika 27: [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: <https://www.twincities.com/2011/07/10/lake-elmo-north-st-paul-others-narrow-streets-to-slow-traffic-while-cutting-costs/>

Slika 29: [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: <https://www.pinterest.com/pin/656751558159878031/>

Slika 30: [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: <https://nacto.org/publication/urban-street-design-guide/intersections/minor-intersections/raised-intersections/>

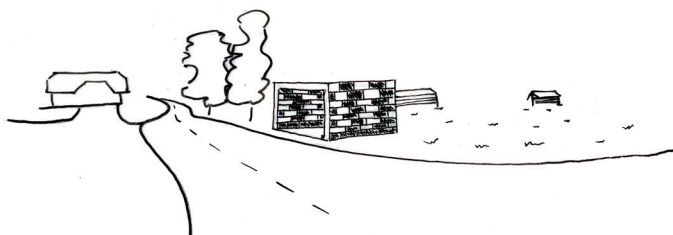
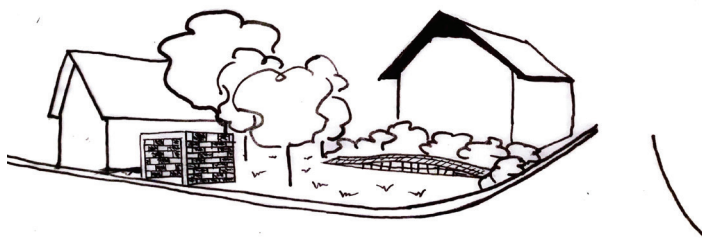

Slika 28: [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: <https://bicycledutch.wordpress.com/2020/08/12/cycle-lanes-in-the-netherlands/>

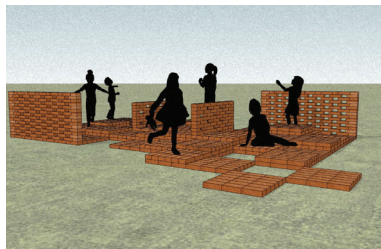
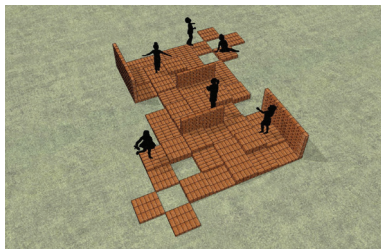
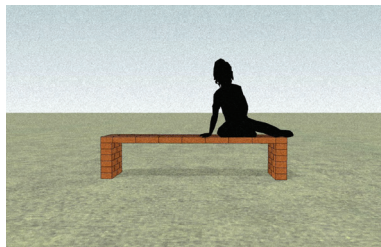
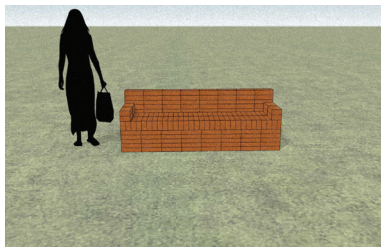
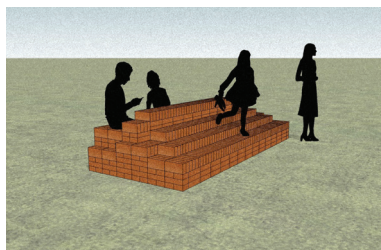
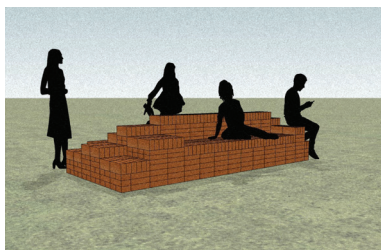
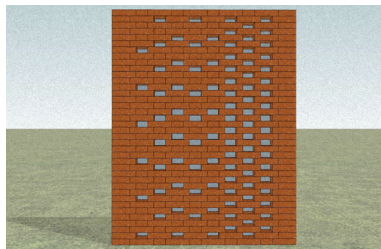
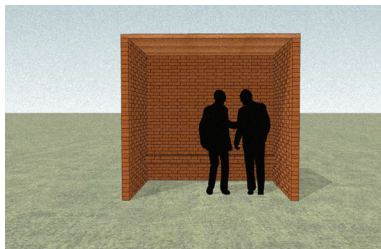

Slika 31: [digitalna slika].(2020). Pridobljeno z: https://twitter.com/jen_keesmaat/status/1226663606357516288

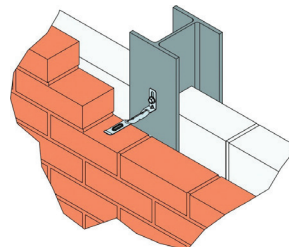
SKICA REŠITVE

URBANA OPREMA

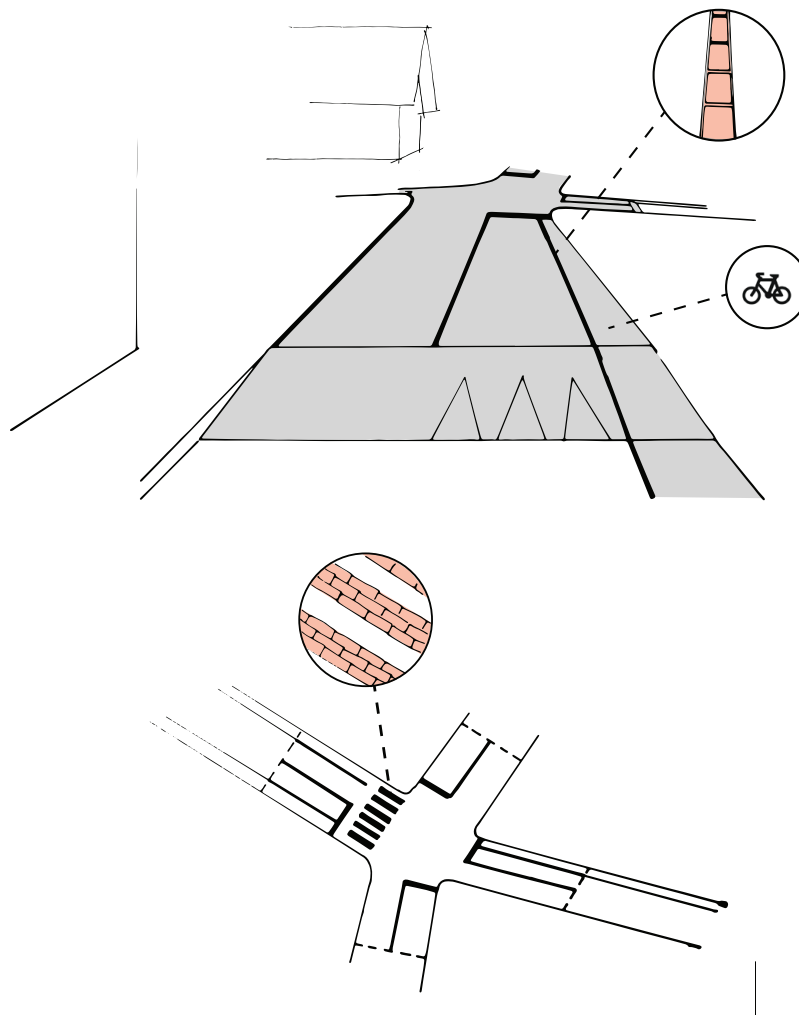
Ideja uporabe opeke in vzorcev izhaja iz naselja, kjer se opečne mreže pojavljajo v okenskih odprtinah za prezračevanje. Konstrukcija avtobusne postaje se izvede s pričvrstitvijo opeke na jeklene stebre, ki postajo držijo trdno in zavetrovano. Pri klopi se izvede železna konstrukcija, ki omogoča pričvrstitev opeke.

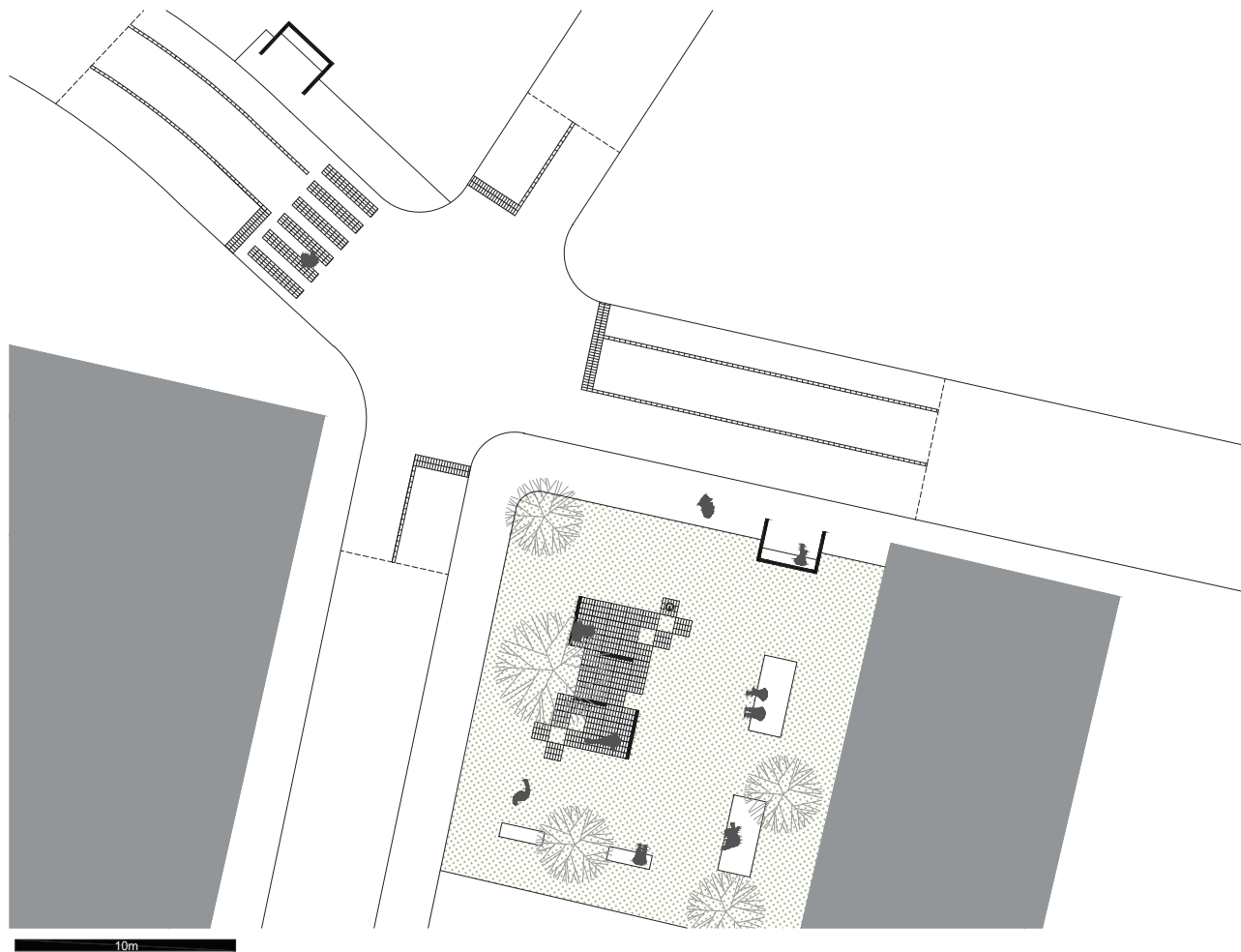

Slika 32: [digitalna slika]. (2020). Pridobljeno z: https://www.alibaba.com/product-detail/Carbon-Steel-Brick-Wall-Tie-For_60697842007.html

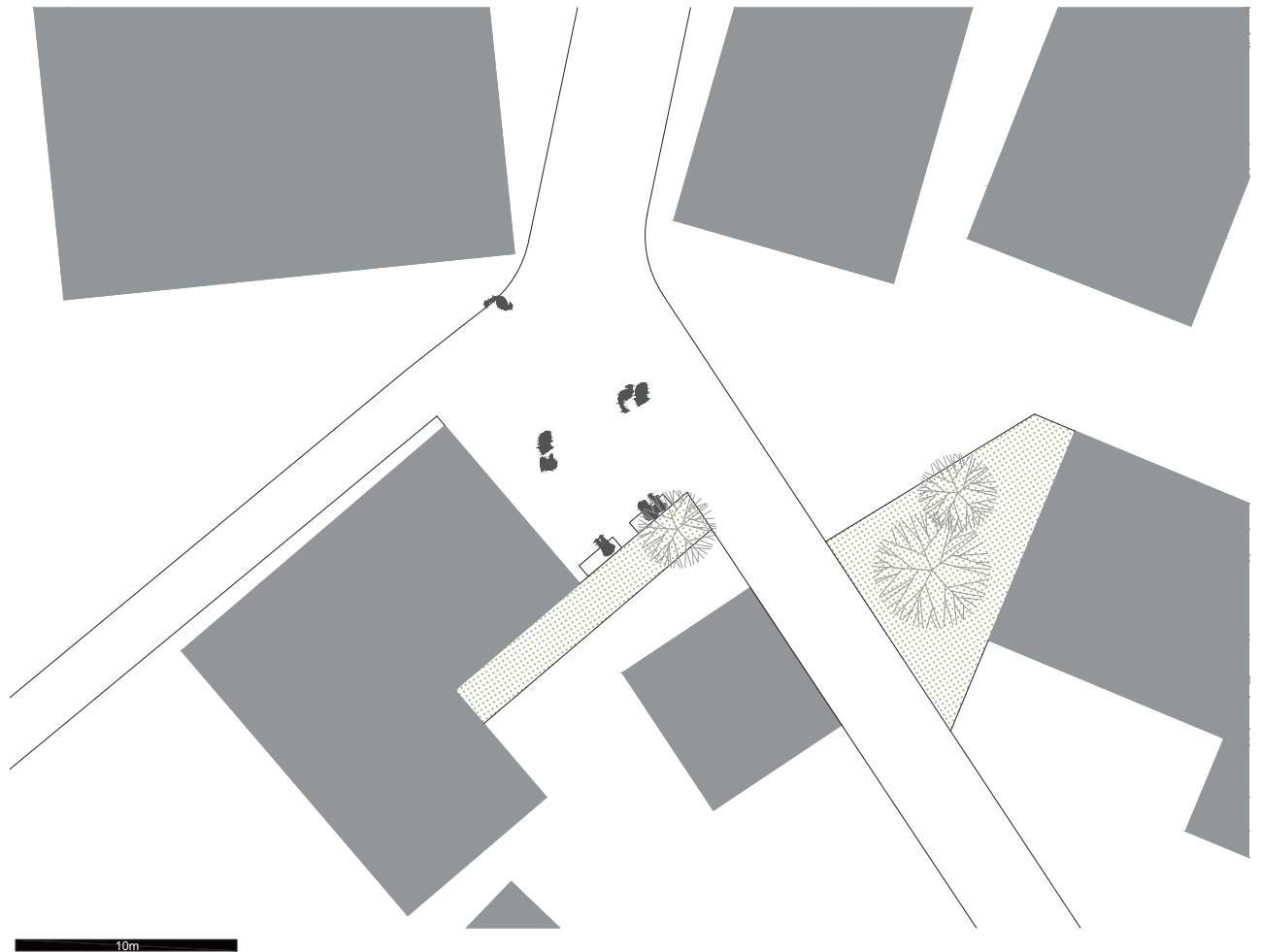
REŠITEV PROMETNE UREDITVE

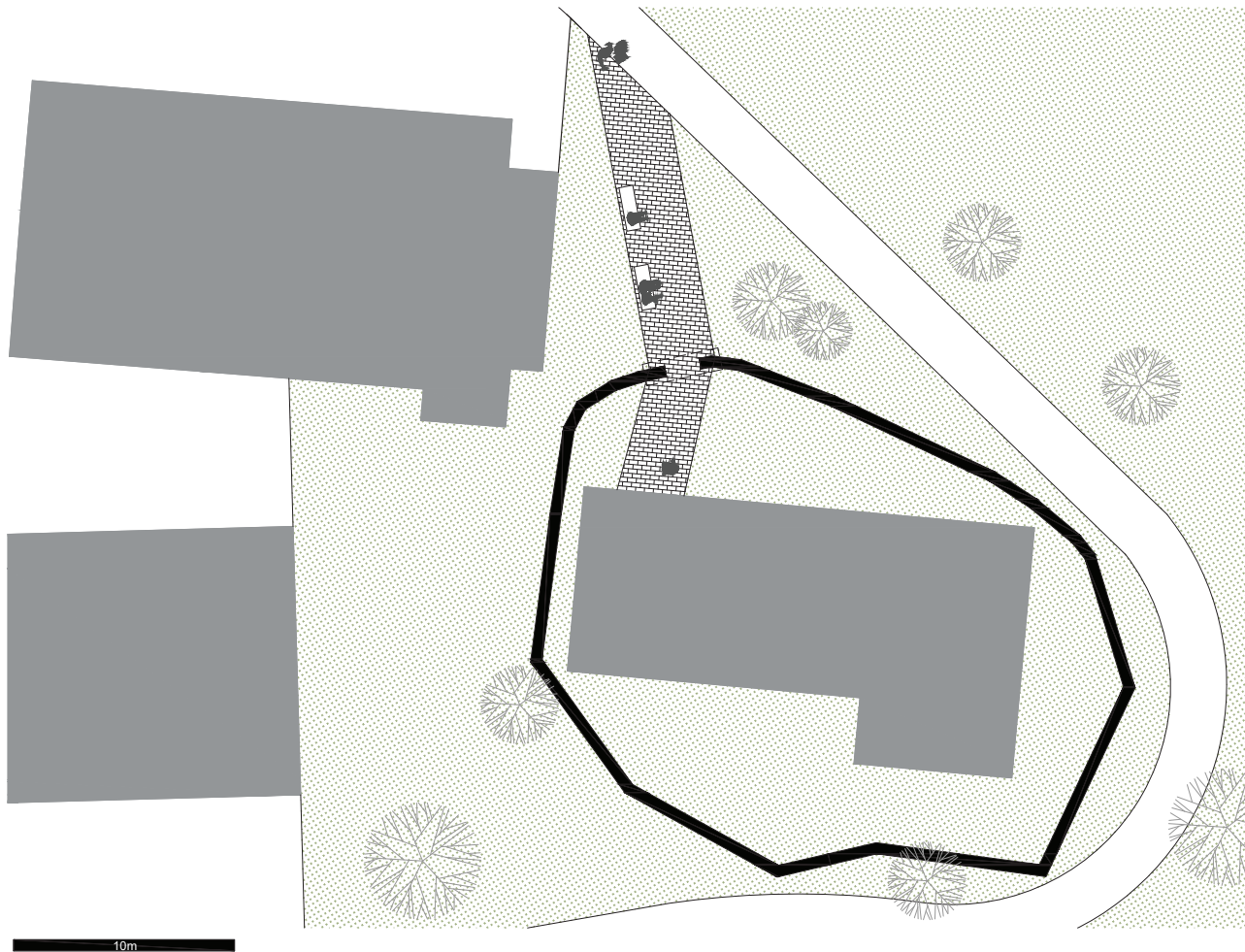
- Dvig križišča
- Kolesarska pot
- Tlakovanje talnih označb cestišča
- Tlakovanje prehoda za pešce

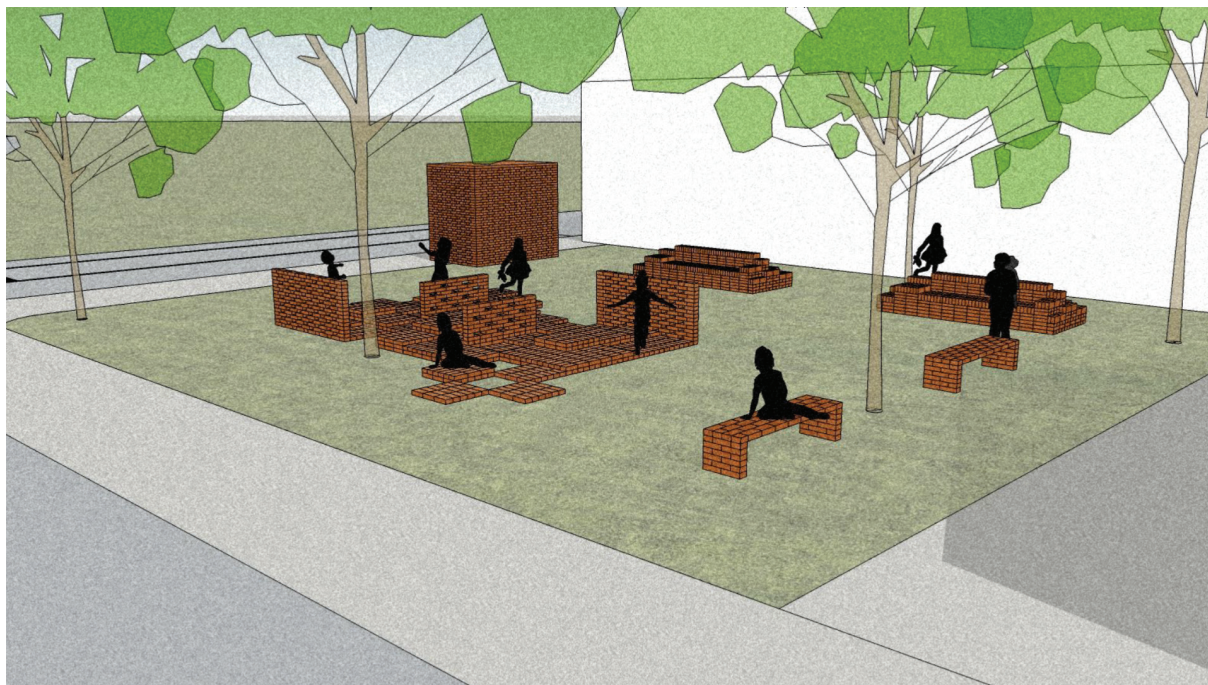
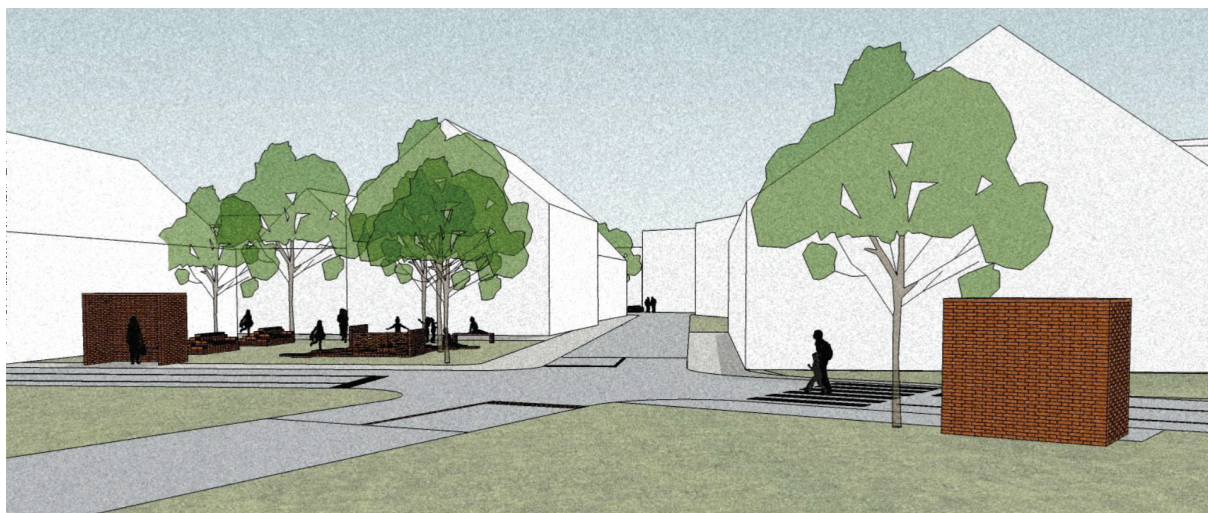

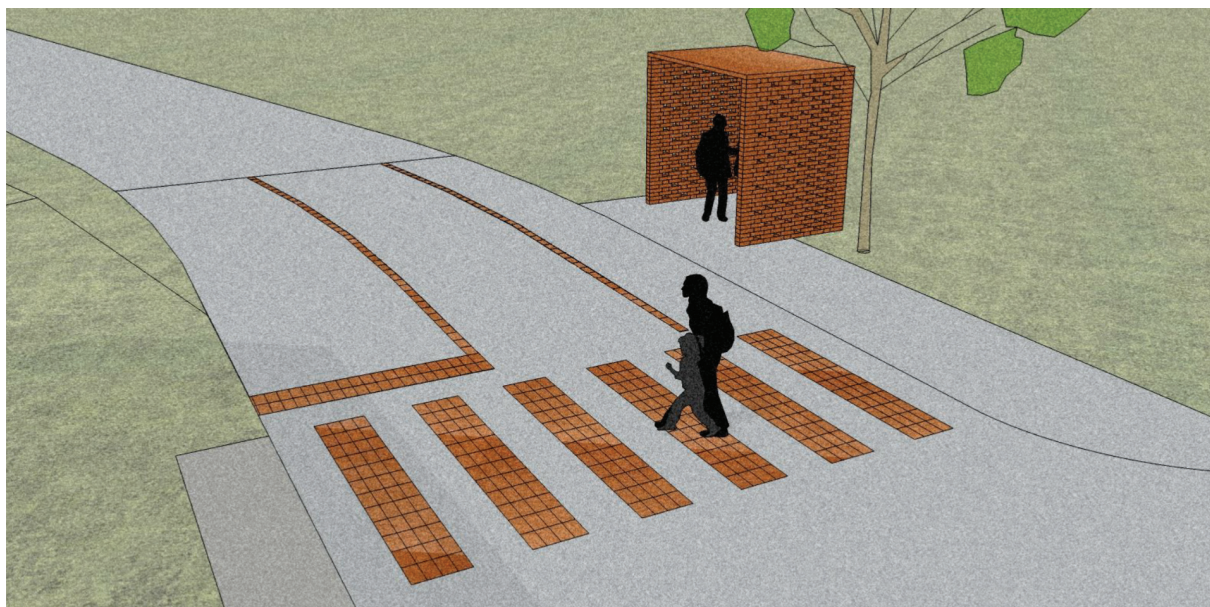
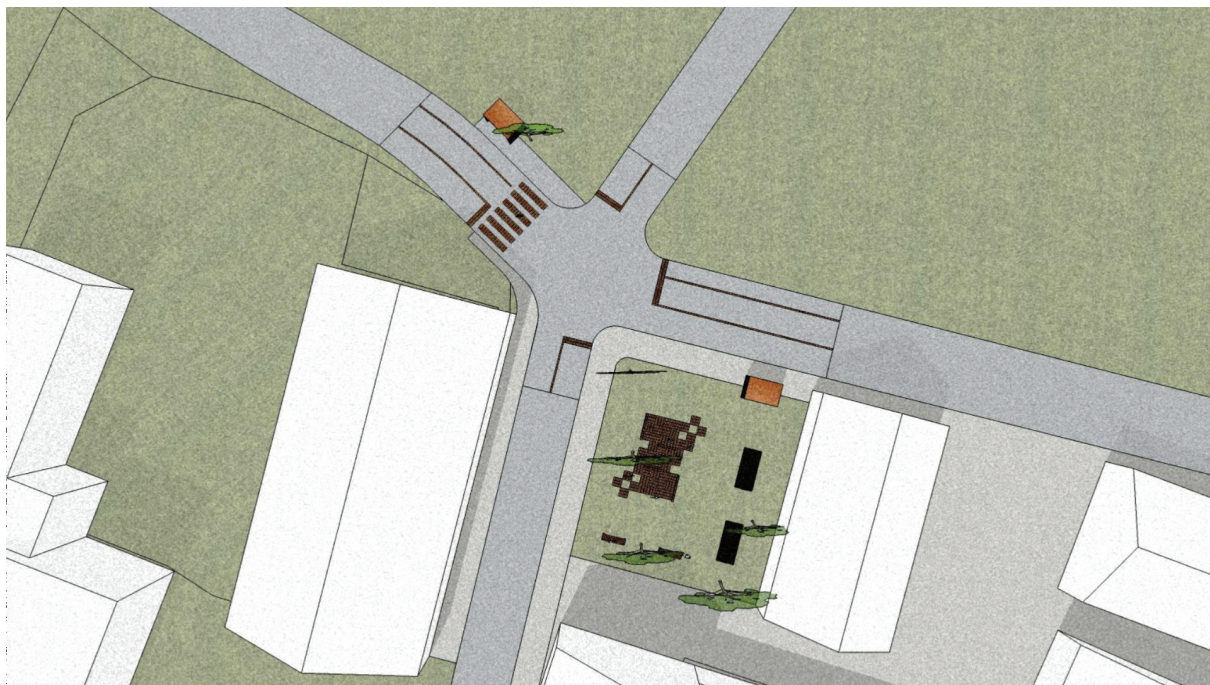
TLORIS | ob gasilskem domu | 🕒

VIZUALIZACIJA | glavna ureditev

VIZUALIZACIJA | ob gasilskem domu | ob cerkvi

IZVEDBA REŠITVE - DELAVNICE

Zaradi razmeroma enostavne ideje o izdelovanju urbane opreme, avtobusnih postaj in tlakovanja bi v izdelavo vključili prebivalce naselja in občane, ki bi vplivali na zasnovo, izgled in pomagali pri izdelovanju končnega izdelka. Delavnice so priložnost za povezovanje skupnosti, ustvarjanje lastne identitete, ohranjanje kulturne dediščine uporabe opeke in možnost sodelovanja pri urejanju prostora. Izvedba projekta je prilagodljiva potrebam in željam prebivalcev ter občine.

Slika 66: From Digital to Built: Six Experimentations With Brick

Manca Gjura Godec
Leon Rus

(GOST)EČE

2020/2021